

Inhoud

Tussen kunst en techniek
 De effecten van Buurtgerichte Sociale Activering
 Rolstoeltoegankelijke uitkijktoren in Hardenberg
 Drang en dwang bij de Gelderse Roos
 Beter wonen na herstructurering?

En verder...
 Vraagbaak
 Onderzoeksrapporten
 Wat doen wij?
 Voucher voor Volksuniversiteit

Ruimte voor nieuwe aanvragen

In het academische studiejaar 2007/2008 zijn weer nieuwe aanvragen voor onderzoek welkom bij de Wetenschapswinkel UT. We gaan dan op zoek naar studenten en vakdocenten binnen de UT die een onderzoeksproject voor u kunnen uitvoeren of die u op een andere manier van dienst kunnen zijn.

Aanvragen voor onderzoek zijn in te dienen via ons digitale aanvraagformulier. Deze is te vinden op: www.wewi.utwente.nl. Ook kunt u ons telefonisch bereiken via 053 4893848. We sturen u dan een papieren versie op.

Onderzoeksrapporten

N. Berends,
Woononderzoek Berflo Es Zuid.
 Enschede, augustus 2007.

Ing. J. Bossink,
Belasting en duurzaamheid van een windgedreven kunstobject.
 Enschede, juli 2007.

S. Franken Volmerink,
Create Tomorrow Denktank 2007.
 Enschede juli 2007.

T. M. Jacobus,
Optisch hulpmiddel voor mensen met hemianopsie.
 Enschede mei 2007.

M.M.J. Belde, T.E. Loesink, L.J.M. Meijer en M. Rekenij,
Commanderie Ootmarsum.
 Het verleden terug in de toekomst.
 Enschede, februari 2007.

N. Kupper,
Buurt in actie.
 Evaluatiebericht.
 Enschede, januari 2007.
 (Onder embargo)

J. Loeven,
Op koers richting WMO.
 Onderzoek naar het productaanbod van 't Iemenschuur, met het oog op de prestatievelden van de Wet Maatschappelijke Ordening.
 Enschede, 2006.

H. Grobbe,
Wijkraad Enschede-Noord in beeld.
 Resultaten van een enquête over het functioneren van de wijkraad Enschede-Noord.
 Enschede, 2006.

M. Brookhuis,
Waar ligt het verborgen geld?
 Inventarisatie van de subsidiemogelijkheden van kleine en middelgrote musea.
 Enschede, 2006.

L. Asma,
Tissue Engineering.
 Kennis en mening van middelbare scholieren.
 Enschede, 2006.

C. Chedi,
Radio Hengelo.
 Luisteronderzoek 2006.
 Enschede, 2006.

Wat doen wij?

De Wetenschapswinkel UT is de connectie tussen universiteit en samenleving. Het bureau verleent diensten aan maatschappelijke organisaties, belangengroepen, particulieren en MKB'ers die behoeftes hebben aan wetenschappelijk onderzoek en vakkenis zoals aanwezig op de UT. Op deze manier levert de wewi al meer dan 25 jaar een bijdrage aan de maatschappelijke gerichtheid van onderwijs en onderzoek binnen de UT en aan de academische vorming van haar studenten.

Meestal voeren studentonderzoekers de projecten uit, begeleid door een vakdocent, in het kader van hun studie en/of als bijbaan. In deze nieuwsbrief beschrijven wij enkele projecten die recent zijn uitgevoerd. Op de website <http://www.wewi.utwente.nl> vindt u een totaaloverzicht van onze uitgevoerde, openbare onderzoeksprojecten. Het is mogelijk om de rapporten hierover online op te vragen. Zo kan ook uw vereniging, stichting of bedrijf met deze kennis zijn voordeel doen.

Daarnaast aanvragen wij graag uw eigen onderzoeks- en/of dienstaanvraag. Wij gaan dan binnen de UT, of zondig daarbuiten, op zoek hoe wij het best aan uw specifieke kennisbehoefte kunnen voldoen. Op onze website vindt u hiervoor een speciaal aanvraagformulier, maar u kunt ons ook telefonische benaderen (053 - 4893848).

Voucher voor Volksuniversiteit

Met een bijzondere onderzoeksaanvraag heeft de Volksuniversiteit Enschede (VUE), als actieve maatschappelijke organisatie in de regio, op originele wijze een beroep gedaan op de expertise van de UT via de Wetenschapswinkel (WeWi). Beide partijen kwamen tot een uitdaging project waarbij de voucher van 1.000 euro, zoals beschikbaar gesteld door de jubilerende WeWi (25 jaar), ingezet wordt. Maandag 10 september vond de officiële overhandiging van de voucher plaats en dat is tegelijk het startschot voor dit prijswinnende onderzoeksproject.

foto: Twentse Courant Tubantia

Het komende half jaar gaat drs. Belle Visser in opdracht van de Wetenschapswinkel UT onderzoek doen naar de effectiviteit van de "maatwerkactiviteiten" van de Volksuniversiteit Enschede www.vuenschede.nl. Deze hebben tot doel om de maatschappelijke participatie van allochtonen en senioren te stimuleren, en de deskundigheid van de vrijwilligers te bevorderen. Optimalisering van het aanbod en mogelijkheden tot uitbreiding ervan staan centraal.

'Onze rol als aanbieder van educatie is niet langer in de vorm van alleen cursussen', legt VUE-directeur Marian van Tol uit. 'Als je maatschappelijke veranderingen wilt realiseren werkt het niet om op traditionele manier kennis over te dragen. We zoeken naar creatieve mogelijkheden om heel direct en praktisch gericht, het leren te stimuleren. Leren door doen en leren van elkaar staan daarbij voorop.'

Als voorbeeld noemt Van Tol het Schatmeestersproject waarbij bewoners zelf een coördinerende rol spelen in het meer leefbaar en aantrekkelijk maken van hun eigen woonwijk. 'Volgens ons zijn we er hier goed in geslaagd om de benodigde kennis en vaardigheden op een andere manier over te dragen', aldus Van Tol. 'De docent treedt meer op als begeleider van het leerproces dan als die van kennis-overdrager.'

Onderzoeker drs. Belle Visser gaat betrokkenen bij deze en andere leertrajecten van de VUE interviewen. Behalve de cursisten zelf komen ook docenten, coaches en betrokkenen vanuit gemeentes en andere instanties aan het woord. 'We doen dat op vaste deelaspecten, volgens een schematische methode die bekend is vanuit de onderwijskunde', zegt Visser. 'Zo hoop ik te komen tot praktische aanbevelingen om de educatie in relatie tot maatschappelijke vraagstukken verder te kunnen ontwikkelen en nieuwe toepassingsgebieden op te sporen.'

De prijs van € 1.000,- die de Wetenschapswinkel UT vanwege haar 25-jarig bestaan vier jaar uitloofde voor de beste onderzoeksaanvraag, werd om goede redenen aan de VUE toegekend. 'Van zichzelf is men al actief en innovatief bezig', zegt VUE-coördinator ir. Egbert van Hattem. 'De aanvraag deed beroep op expertise zoals die op de UT aanwezig is, want deze paste naadloos bij de studierichting onderwijskunde die al een lange traditie kent op de UT. De VUE wil ook echt met de resultaten van het onderzoek aan de slag. Dat vind ik een belangrijk aspect van de manier waarop wij werken. Een rapport hoort niet in de la te verdwijnen maar moet dienen als leidraad voor onze klanten om hun maatschappelijke doelen in de toekomst nog beter te kunnen verwezenlijken.'

Tussen kunst en techniek

Dat je via de Wetenschapswinkel je horizon kunt verbreden, ervaren Roy Roesthuis. Roy is bijna vierdejaars student Elektrotechniek en heeft een grote hand gehad in het opzetten van een expositie bij natuurhistorisch museum Natura Docet in Denekamp. Hier verzorg hij 'de geheime tuin', van Othi Art Project, op het juiste moment van het juiste licht.

Het boek 'De geheime tuin' van Frances Hodgson Brunett uit 1911 vormt de basis voor de expositie. Twee kinderen ontdekten de geheime tuin waar ze leren over de groei en de kracht van de natuur. De bezoekers van de expositie zullen die kracht en magie van de natuur ook ervaren door hun eigen creativiteit te gebruiken en actief deel te nemen in het verhaal.

De kracht van de expositie zit vooral in het gebruik van licht en kleur. De timing van deze belichting is erg belangrijk in het verhaal en moest dus goed geprogrammeerd worden. 'Wel een uitdaging', zegt Roy. Uiteindelijk was er ook van zijn kant flink wat creativiteit nodig om de belichting werkend te krijgen. 'De studie is toch vooral theoretisch en het is leuk om te kijken wat je met deze kennis in de praktijk kunt', vindt Roy.

Eind augustus werd de laatste hand gelegd aan het opzetten van de expositie. Samen met kunstenaars Othilia Verdurmen en de medewerkers van Natura Docet zorgde Roy dat alles op tijd klaar was voor de opening.

Tijdens de koffiepauze komen de enorme verschillen tussen wetenschap en kunst aan de orde. 'De aanpak die kunstenaars hanteren verschilt enorm van de manier waarop wetenschappers een project benaderen', vindt Roy. 'In de wetenschap wordt er van je verwacht dat je het onderwerp theoretisch benaderd, terwijl een kunstenaar op zijn gevoel moet vertrouwen.' In 'de geheime tuin' zijn de verschillen overwonnen en leidt de combinatie tot een betovert geheel, dat tot 7 januari 2008 te zien is in Denekamp.

De effecten van Buurtgerichte Sociale Activering

Veel gemeentes zijn bezig met projecten om burgers in achterstandswijken meer te betrekken bij de ontwikkeling van de wijk. Dit komt ten goede aan de sociale cohesie: de buurt wordt leefbaarder en het sociaal isolement kleiner. Het is erg belangrijk de precieze effecten van de verschillende initiatieven in beeld te krijgen. Onderzoek is daarom nodig.

Om de resultaten van het project te onderzoeken, besloten Roy Roemaat en Corry van der Meij van de Initiatiefgroep Buurtgerichte Sociale Activering in Hengelo contact te zoeken met de Wetenschapswinkel UT. Na diens bemiddeling kwamen zij in contact met Joanne Wolters, masterstudent Bestuurskunde en op zoek naar een afstudeeropdracht. Inmiddels is Joanne druk bezig met haar onderzoek in de Berflo Es in Hengelo.

Voor haar onderzoek spreekt ze met vertegenwoordigers van betrokken organisaties, medewerkers van BSA en met deelnemers.

Dit houdt in dat ze soms een verlegen en onzekere deelnemer moet interviewen en op een ander moment een kritische, welbespraakte wethouder. 'Dit betekent een heel andere aanpak van interviews', zegt Joanne. 'Die verschillende perspectieven zorgen er wel voor dat het onderwerp echt gaat leven.'

Op dit moment is Joanne bezig met het analyseren van de interviews. 'Met enige voorzichtigheid kan ik al wel een paar conclusies trekken', zegt Joanne. 'Het blijkt dat deelnemers weliswaar een groter en gevarieerder sociaal netwerk opbouwen, maar toch zitten er haken en ogen aan. Voor sommige deelnemers blijft de drempel naar economische participatie te groot. Vaak zijn de contacten alleen aanwezig tijdens de activiteiten van BSA maar worden ze niet in het dagelijks leven voortgezet en verder uitgebouwd.'

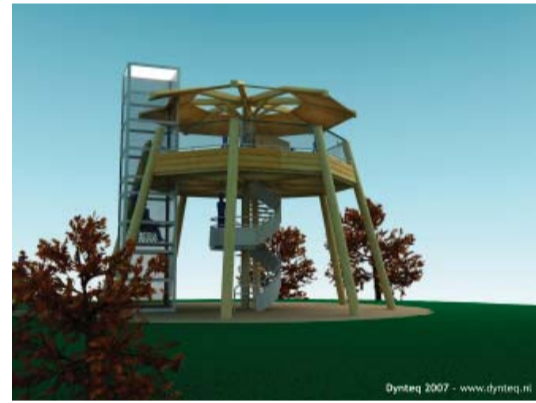
Het definitieve verslag met aanbevelingen en conclusies is over een paar maanden te vinden op de website van de Wetenschapswinkel UT.

Rolstoeltoegankelijke uitkijktoren in Hardenberg

Vrijdag 7 september is landhoeve Zwiesborg officieel open. Twee jaar lang is hard gewerkt aan de restauratie van de monumentale panden tot vakantie-, logeer- en recreatieboerderij. Gezinnen met een gehandicapt familielid kunnen er, net als 'normale gezinnen', samen op vakantie. Op het terrein is van alles te vinden: hotelkamers, campingplaatsen, aangepaste kamers, zorg op maat, een restaurant, een kinderboerderij en een dierenweide.

Stichting Zwiesborg benaderde de Wetenschapswinkel UT om op het terrein een rolstoeltoegankelijke uitkijktoren te realiseren. 'We wilden een origineel en technisch goed uitgewerkt concept voor dit bijzondere idee', zegt projectleider Miranda Wesselink. Dit om daarna met potentiële subsidiegevers, gemeente, architect en aannemer tot een kansrijke en vlotte realisatie te komen.

Een uitvoerende partner werd gevonden in Dyntax - engineering & design. Het bedrijf houdt kantoor in hetzelfde gebouw als de Wetenschapswinkel UT, op het 'ondernemersplaza' van De Bastille.

Dyntax 2007 - www.dyntax.nl

Dyntax is een jong en gedreven industrieel ontwerp bureau dat diensten aanbiedt op het gebied van werktuigbouwkunde en industrieel ontwerp.

'Het klikte meteen goed met de opdrachtgever', zegt ing. Christiaan Haverslag. 'We hebben een conceptstudie uitgevoerd. Drie aspecten speelden daarbij een belangrijke rol: de techniek (hoe komt de rolstoelgebruiker boven), de beleving (hoe zorgen we voor een unieke ervaring), de vormgeving (past de toren qua materiaalkeuze in de omgeving) en nodig hij uit tot beklimning.'

In een aantal ontwerpfasen en na diverse sessies met de betrokkenen, is uiteindelijk gekozen voor een gangbare rolstoel, mede vanwege veiligheidseisen. Meerwaarde is verkregen door te focussen op de beleving van de rolstoelgebruiker.

Die kan in een glazen schacht stijgen en dalen, terwijl oogcontact mogelijk is met de begeleider die op zijn beurt een wenteltrap bestijgt. De rolstoel kan nog een stukje hoger klimmen en een net iets hoger zichtniveau bereiken als de gene die rechtop staat.

Het ontwerp van de lift kent een aantrekkelijke uitstapmogelijkheid op een platform waar rolstoelgebruiker en begeleider samen een rondgang kunnen maken, informatie over de omgeving kunnen raadplegen en van het mooie uitzicht kunnen genieten.

Dyntax is benaderd om, als de financiering van de toren rondkomt, in teamverband de toren verder te ontwikkelen.

Drang en dwang bij de Gelderse Roos

De Gelderse Roos is een organisatie voor geestelijke gezondheidszorg. Het kent veel verschillende afdelingen, waarvan één afdeling speciaal voor tijdelijke opvang van mensen die acute hulp nodig hebben. Op deze gesloten opnameafdeling komen mensen regelmatig in een isoleercel terecht. Uiteraard ziet de Gelderse Roos dit liever anders. Vandaar dat zij aanklopten bij de Wetenschapswinkel UT om de oorzaken hiervan nader te onderzoeken.

Op de gesloten opnameafdeling worden patiënten tijdelijk behandeld met medicijnen om zo hun situatie te stabiliseren. Het gaat er op de afdeling soms heftig aan toe, maar het is ook een zeer interessante plek voor een afstudeeronderzoek. Student Psychologie, Kim Oosterwijk, besloot de handschoen op te pakken.

Eerst heeft ze drie maanden meegelopen met de verpleging. 'De ziektebeelden die ik tijdens mijn studie Psychologie ben tegengekomen, zie ik hier terug', vertelt Kim. 'Het zijn wel de ergste gevallen. Dat maakt het ook vaak erg triest om te zien'.

Beter wonen na herstructurering?

In de wijk Berflo Es in Hengelo vindt een ingrijpende herstructurering plaats. In een periode van vier jaar worden 310 huurwoningen, hiervoor: 206 laagbouw en 104 etage. Hiervoor komen 245 nieuwe woningen in de plaats. Bewonerscommissie Berflo Es Zuid is begaan met het leven van de bewoners en ondersteunt hen in het proces van tijdelijk verhuizen en terugkeer naar de nieuwe woning.

'Onze onderzoeksaanvraag was eigenlijk tweeledig', zegt Geert Walgemoed van de bewonerscommissie. 'We wilden graag weten of de woonbeleving van de bewoners daadwerkelijk toeneemt en of men overweegt, bijvoorbeeld uit angst voor huurverhoging, na de herstructurering niet meer terug te keren naar de wijk.'

In huurskudestudent Nachelerondraat ging de stuurskudestudent die bacheleropdracht de slag. Zijn werk bestond eruit een enquête te ontwikkelen en daarmee een 'nulmeting' af te nemen. Daaruit kon hij conclusies trekken over de huidige woonsituatie van de bewoners, nog voordat de bouwplannen zijn begonnen. Bedoeling is dat dezelfde enquête meting na de renovatie nogmaals wordt afgenomen, zodat een vergelijking mogelijk is. Hij deelde zijn vragenlijst op in vier rubrieken: algemeen, woongeluk, financiële situatie en toekomstperspectief.

Voor de 'woonbeleving' blijken afwezigheid van vervuiling en vernieling belangrijk voor de bewoners te zijn.

Het 'gevoel van veiligheid' steekt daar nog weer ver bovenuit. Hier vulde men zelfs vaker de categorie 'zeer belangrijk' in boven 'belangrijk', een resultaat dat in enquêtes bijna nooit voorkomt. De bewoners zijn er relatief tevreden over, evenals over de groenvoorzieningen en de sociale cohesie in de wijk. Aanzienlijk minder tevredenheid is er over de jeugd- en jongerenvoorzieningen.

Van de bewoners wil 41% na de renovatie graag terugkeren naar de wijk, 32% antwoordt negatief en 27% weet het nog niet. Zeer opvallend is dat 70% van de bewoners die niet wil terugkeren of nog geen keuze heeft gemaakt, als belangrijkste reden daarvoor opgeeft dat ze verwachten dat de nieuwe huurkosten te hoog zullen uitvallen. 'Blijikbaar zijn woningcorporatie en Gemeente er nog niet helemaal op geslaagd om de bewoners financieel gerust te stellen', zegt Walgemoed. 'Onze contacten zijn heel goed en we gooien deze bevindingen binnenkort aan ze voorleggen en samen nadenken over een oplossing.'

Wetenschapswinkel UT
 telefoon: 053 489 3848
www.wewi.utwente.nl

postbus 217 7500 AE Enschede
wewi@disc.utwente.nl

Universiteit Twente
 de ondernemende universiteit

Nog geen abonnee? Klik hier